VU VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM

ФАКУЛЬТЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОВЕДІНКИ ТА РУХУ
КАФЕДРА КЛІНІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ, НЕЙРОПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЇ РОЗВИТКУ

Можливості та виклики для товариств із роботи з травматичним стресом при наданні допомоги постраждалим від війни в Україні

Маріт Сійбрандій

Кафедра клінічної психології, нейропсихології та психології розвитку
Центр ВООЗ із співробітництва в сфері досліджень і поширення психологічних втручань
Міжнародне товариство досліджень травматичного стресу (ISTSS, виборний президент)

1

Ця презентація:

Симптоми в сфері психічного здоров'я серед біженців і мігрантів

Доказові психосоціальні втручання в популяції постраждалих внаслідок кризи

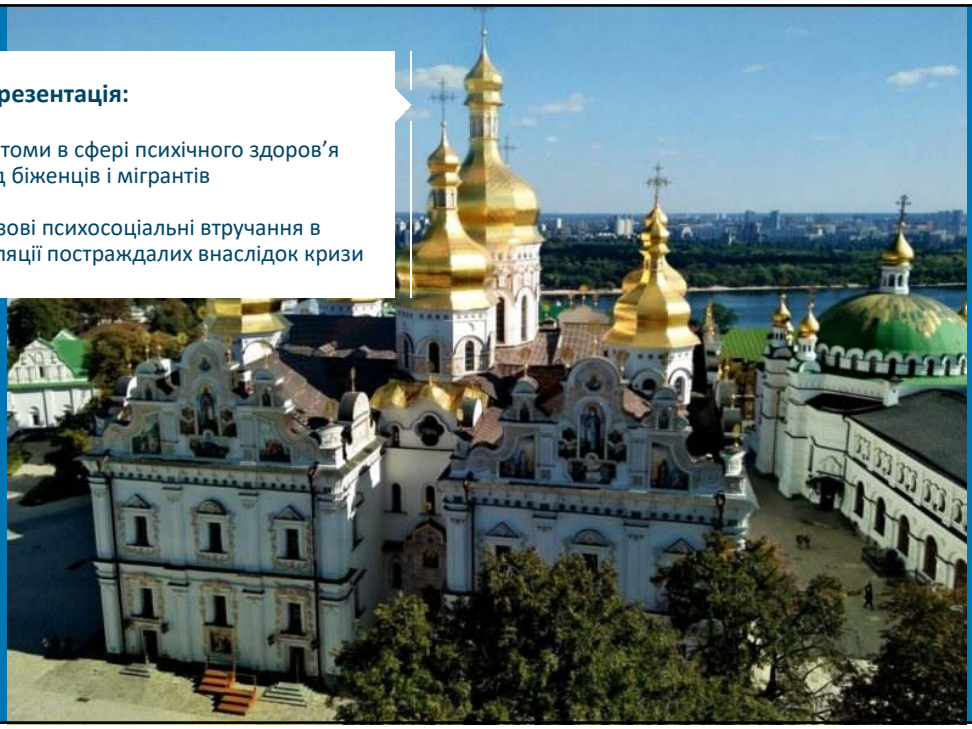

2

Травми та стресові фактори

Травма, пов'язана з війною
Брак притулку та їжі
Ризикована втеча
Залишили сім'ю
Вплив інших травмуючих подій під час подорожі

Переповненість прийльних установ
Соціальна ізоляція
Безробіття/втрата ролі
Невиправдані очікування від міграції
Невизначеність щодо дозволів на проживання
Стурбованість через ситуацію в країні походження

Aragona et al 2012, Priebe et al 2016, Mazzetti 2008

3

Психічні розлади серед біженців і мігрантів (40 досліджень, 11053 учасники)

Біженці та мігранти[1]

27% Великий депресивний розлад
24% Посттравматичний стресовий розлад
6% Біполярний розлад
1% Психотичний розлад

Порушення функціонування
Пов'язані соматичні стани

Patanè et al (submitted)

Загальна популяція

4,4% Великий депресивний розлад[2]
1,1% Посттравматичний стресовий розлад[3]
0,6% Біполярний розлад[2]
0,28% Психотичний розлад[4]

[2]WHO (2017); [3]Karam et al (2014); [4]Charlson et al (2018)

4

Pre- and postdisplacement predictors for better mental health among refugees

Meta-analysis of 56 studies:

Predisplacement:

- Younger age
- Male gender
- Lower education
- Lower pre-displacement economic status
- Displaced from urban areas

Postdisplacement moderators:

- Private accomodation
- Economic opportunity (access to employment)
- Externally displaced (vs. internally / repatriated)
- Resolved conflicts (vs. ongoing)

Porter & Haslam 2005, *JAMA, 294*, 602-612

5

Піраміда інтервенцій[1]

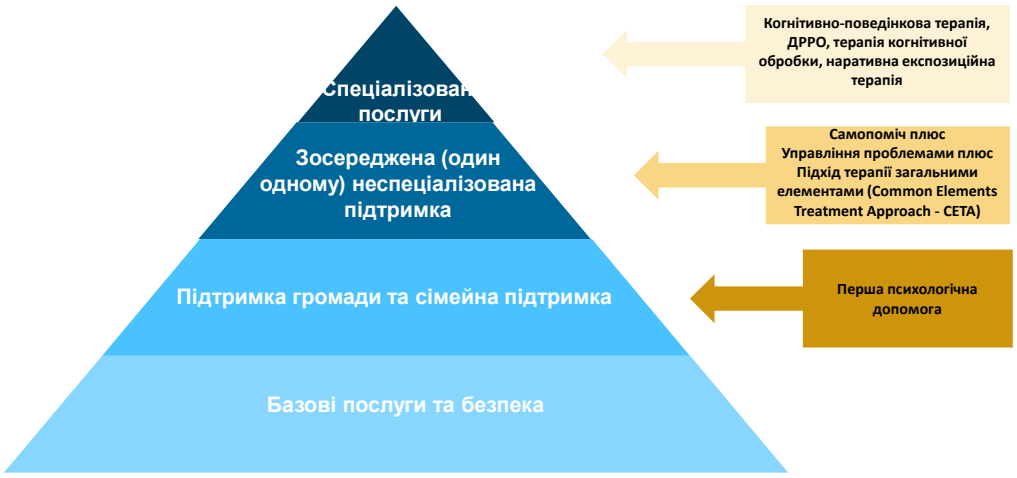

[1]IASC Reference Group MHPSS, 2010

6

Перша психологічна допомога

«Перша психологічна допомога»

Практична допомога та підтримка для задоволення основних потреб

Захист від подальшого завдання шкоди

Направлення для отримання інформації, послуг і соціальної підтримки

Слухати без тиску, заспокоюючи

Відпрацювання в гуманітарних ситуаціях по всьому світу

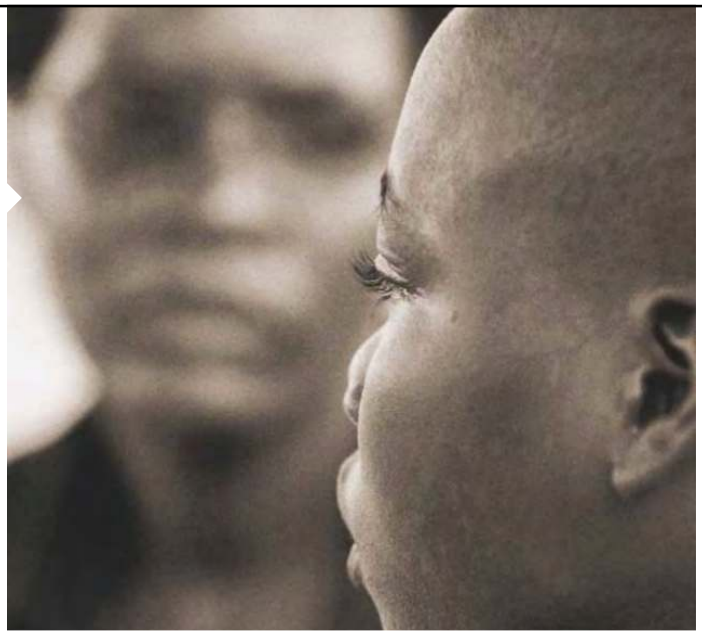

7

Перша психологічна допомога

Результати в Сьєрра-Леоне: Підготовка в сфері ППД покращує знання адекватних психосоціальних реакцій на гострі несприятливі події

Ефект зберігався до 6 місяців після проходження підготовки[1]

[1]Sijbrandij et al (2020). *International journal of environmental research and public health*, *17*(2), 484.

Дослідження впливу ППД серед жертв нападів у США не показало впливу ППД на симптоми в сфері психічного здоров'я, але швидше відбувалося відновлення загального функціонування[2]

[2]McCart et al (2020). *J Consult Clin Psychol*, *88*(8), 681-695.

8

Самопоміч плюс

5 сеансів групового курсу управління стресом, розробленого ВООЗ

Групи до 30 осіб під керівництвом фасилітаторів-неспеціалістів з мінімальним рівнем підготовки

Вправи на розслаблення, усвідомленість, співчуття

Ілюстрована книга та попередньо записані аудіо-вправи
https://www.who.int/publications/i/item/9789240035119

Ефективно в профілактиці психічних розладів серед біженців у Туреччині та Європі (Acarturk et al 2022, Purgato et al 2021), а також зниження дистресу та покращення благополуччя біженців в Уганді (Tol et al 2020)

9

Управління проблемами плюс (PM+)

Розроблено ВООЗ | Розподіл завдань | Масштабується | Ефективно | Трансдіагностично

Короткий курс (5 сесій по 90 хвилин)
Варіанти: індивідуально та в групі
Для людей з підвищеним рівнем дистресу та зниженою функціональністю (K-10 і WHODAS 2.0)

Важлива культурна адаптація до цільової групи
Див.: https://apps.who.int/iris/handle/10665/206417
Доступна українська версія

10

Цілі PM+

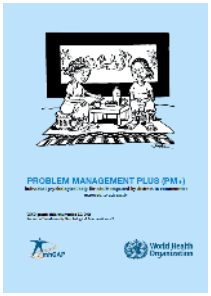

Передати учасникам/клієнтам навички **керування** емоційними проблемами (пов'язаними з депресією, тривогою та стресом), а також щоденними практичними проблемами. Послабити проблеми, які клієнти визначають як те, що їх турбує

Зміст: вирішення проблем, управління стресом, поведінкова активація та доступ до соціальної підтримки

11

Доказова база PM+

Індивідуальний PM+ ефективний у РКД у Пакистані (346 осіб) та Кенії (421 жінка)

Група PM+ ефективна в РКД в Пакистані (612 осіб), Непалі (611 осіб) та Йорданії (410 біженців)

Rahman, A., Hamdani, S.U. Riaz Awan, N., Bryant, R.A., Dawson, K.S., Firaz Khan, M., Mukhtar-ul-Haq Azeemi, M., Akhtar, P., Nazir, H., Chiumento, A., Sijbrandij, M., Wang, D., Farooq, S., van Ommeren, M. (2016), *JAMA, 27;316(24):2609-2617.*

Bryant, R.A., Schafer, A. Dawson, K.S., Anjuri, D. Mulili, C., Lincoln Ndogoni, L., Koyiet, P., Sijbrandij, M., Ulate, J., Harper, M, van Ommeren, M., *2017, PloS Medicine.*

Jordans MJD, Kohrt BA, Sangraula M, Turner EL, Wang X, et al. (2021) Effectiveness of Group Problem Management Plus, a brief psychological intervention for adults affected by humanitarian disasters in Nepal: A cluster randomized controlled trial. PLOS Medicine 18(6): e1003621

Bryant, R.A., Bawaneh, A., Awwad, M., Al-Hayek, H., Giardinelli, L., Whitney, C., Jordans, M.J.D., Cuijpers, P., Sijbrandij, M., Ventevogel, P., Dawson, K., & Akhtar, A. on behalf of the STRENGTHS Consortium (under eview). Effectiveness of a brief group behavioural intervention on common mental disorders in Syrian refugees and the secondary effect on their children: A randomised clinical trial

12

Індивідуальний PM+ серед сирійських біженців у Нідерландах

Значні ефекти через 1 тиждень і 3 місяці в групі PM+ порівняно з групою контролю:

- Зниження тривожності, депресії, симптомів ПТСР
- Послаблення самостійно виявлених проблем
- Поліпшення функціонування

De Graaff et al (2020). *Epidemiology and Psychiatric Sciences*, *29*

13

Група PM+ серед сирійських біженців в Йорданії

410 дорослих сирійських біженців рандомізовані в групу PM+ або звичайної допомоги

Значне зниження рівнів депресії та самостійно ідентифікованих проблем, але не спостерігалося зниження тривоги, ПТСР, горя, інвалідності, проблем психічного здоров'я дітей

Контроль травм і стресових факторів, що зберігаються: Вплив на депресію посилився з $d' = 0{,}40$ до $d' = 0{,}90$

Bryant et al (2022), *PLoS Medicine 19(3): e1003949*

14

Показані стратегії профілактики

Стратегії поетапної або спільної допомоги

Коротка когнітивно-поведінкова терапія (4-6 сесій)

Десенсибілізація та репроцесуалізація рухом очей

Bisson et al (2021). *Clin Psychol Rev, 86, 102004*

15

Висновки

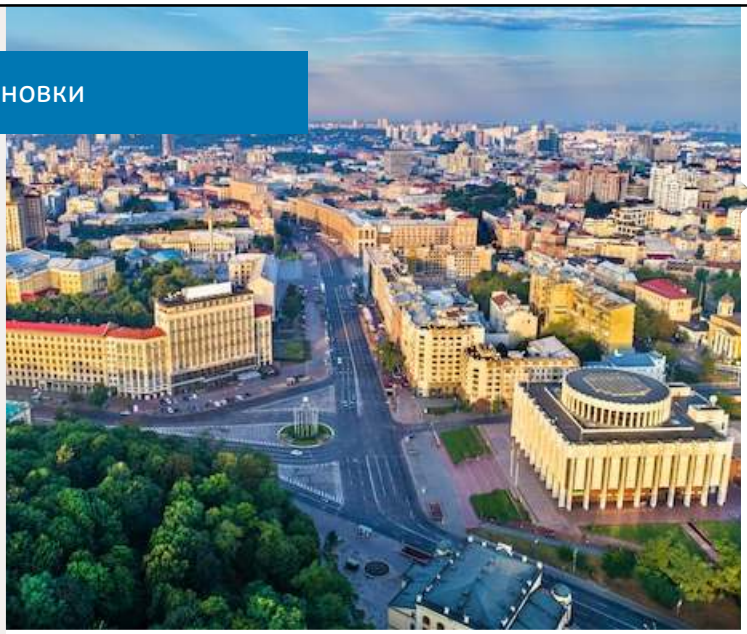

Протягом останніх 5 років зросла доказова база втручань, що підлягають масштабуванню, серед популяцій, що постраждали від війни та кризи

Необхідна культурна адаптація втручань до цільової групи

Багатосекторні заходи, спрямовані на різні рівні громади

Нові сфери досліджень: цифрові інновації, травма, що триває

16

Контакти

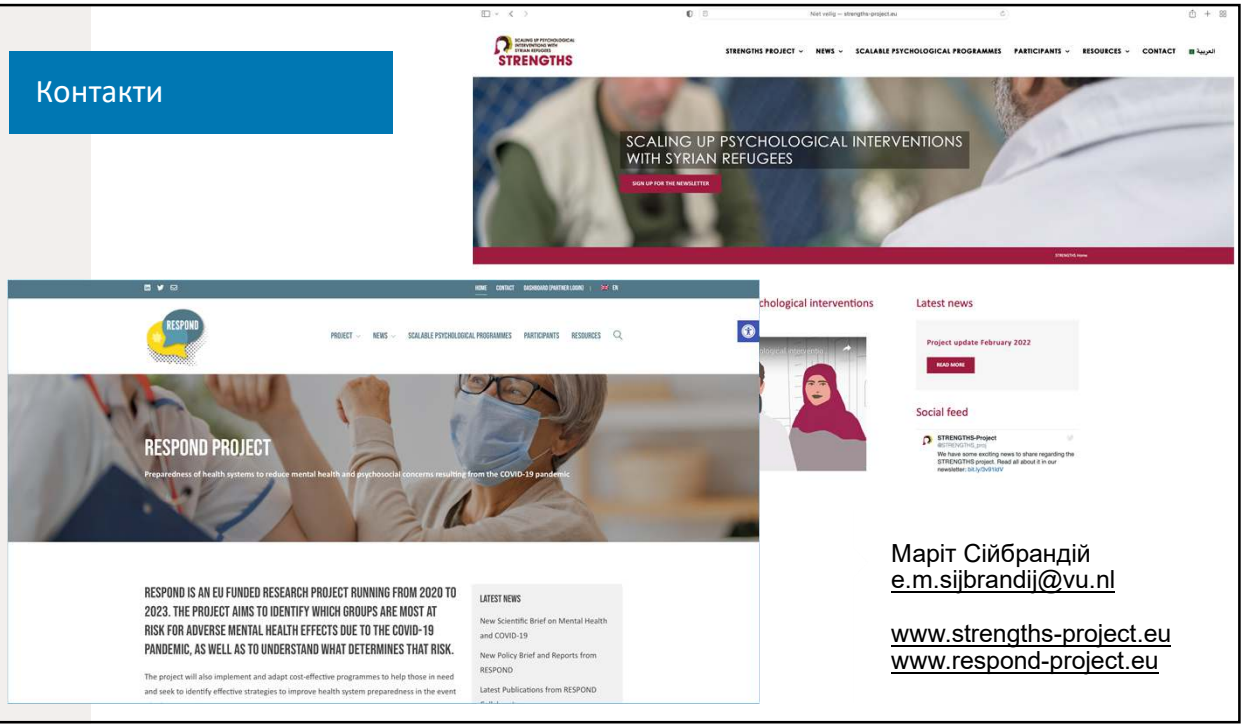

Маріт Сійбрандій
e.m.sijbrandij@vu.nl

www.strengths-project.eu
www.respond-project.eu

17